

cū nauis instituis de longe por
 tās panē suū. Et de nocte surrexit
 deditq; pcedā domesticis suis i tila
 ria ancillis suis. Considerauit a
 gram i euit eum. de fructu maū
 um suarū plantauit uincā. Acci
 rit fortitudine lumbos suos. i to
 borauit brachiū suū. Sustulit
 i uidit q; bona est negotiatio eius.
 nō extinguet in nocte lucerna ei.
 edanū suā misit ad fortia i digiti
 eius apprehenderit fusu. edanū
 suam aperuit inopi. i palmas su
 as extendit ad paupere. nō timeb
 domū suā a frigidū. uisus. omis
 domestica eius uestiti sunt frigidū
 i duplitib;. Stragulata ueste fecit
 s. bisus i purpura uestimentū
 eius. Nobilis in portis ur̄ eius. qū
 sedent cum senatorib; terre. Sin
 donē fecit i uendidit. i angulum
 tradidit chanaanē. Fortitudo i de
 cor indumentū eius. i uidebit idic
 nouissimo. Os suū aperuit sapia.
 i lex clementie in lingua eius. Co
 siderauit semitas domū sue. i panē
 ociosa non comedit. Surrexerūt
 filij eius. i beatissimā predicauē
 runt. ur̄ eius i laudauit eam.
 exulte filie congregauerūt diui
 tias. tu supergressa es uniuersas.
 fallax glia i uana est pulch
 rudo. mulier timens dnm q̄a
 laudabit. Date ei de fructu maūi

suarum: i laudat eā in portis opa
 sua. **Incipit prologus sup eccasten.**

Meminim me ante h̄ ferre quum
 quūuo. cum adhuc romē cēm
 i eccaste scē blesulle legere. ut eam
 ad contemptū huius mundi pro
 uocare. i omne quod in mūdo tene
 ret. putaret eē pro nichilo. rogitū
 au ea. ut in morē cōmentarioli ob
 scura quere. differere. ut absq; me
 possi intelligere que legelat. Itaq;
 qm̄ in propectu nū opus subita
 morte subtracta ē. i non merum
 opaula. i custochiū talem uite nre
 h̄c consortē. tantoq; uulere tūc
 percussus obmutui. Nunc in beth
 leem positus. angustiore uidelicet
 ciuitate. i ullius memorie. i uobis
 reddo quod debeo. h̄c breuit̄ amonē
 q; nullius auctē scitatus sum. sed
 de hebreo transferens. maxie. lxx. in
 terpretum consuetudim̄ coaptau
 in hys dum taxat que nō multū
 ab hebraicis discepalant. Judoz
 Aquile quoz i simachi i theodocōs
 recordatus sum. ut nec uouitate
 uimā studiū lectoris terere. nec
 uisū cont̄ cōscientiā meā fonte
 ueritatis omisso. opinionū tuū
 los. consecrare. **Explicit prologus.**

Incipit lib̄ eccaste...

Erin eccastes filij da
 uid regis ierlm. **V**a
 nitas uanitatū

Eccasten

dixit eccastes. uanitas uanitatum
 et omnia uanitas. Quid habet amplius
 ipse de uniuerso labore suo. quod laboret
 sub sole. Generatio preterit et ge-
 neratio aduenit. terra uero me-
 um stat. Quiescit sol et occidit. et ad
 locum suum reuertitur. ibi quod renascens
 girat per meridiem. et flectit ad aqu-
 lonem lustrans uniuersa. in circuitu
 pergit spiritus. et in circulos suos
 reuertitur. Omnia flumina intrant
 in mare. et mare non redundat.
 Ad locum unde exeunt flumina re-
 tinentur ut iterum flant. Cuncte res
 difficiles: non potest homo eas ex-
 plicare sermone. Non saturat oculus
 uisum: non auris auditum impletur.
 Quid est quod fuit ipsum quod futu-
 rum est. Quid est quod factum est. ipsum
 faciendum est. Nichil sub sole nouum
 nec ualere quisquam dicere. ecce hoc re-
 cens est. Iam enim precessit in seculum
 que fuerunt ante nos. non est proxi-
 ma memoria. sed nec eorum quod non pre-
 futura sunt erit recordatio apud
 eos qui futuri sunt in nouissimo.
 Ego eccastes fui rex israel in ierusalem
 et proposui in animo meo querere. et
 inuestigare sapienter de omnibus que
 sunt sub sole. Hanc occupationem
 pessimam dedit deus filiis hominum
 ut occuparentur in ea. vidi que fi-
 unt cuncta sub sole. et ecce uniuersa
 uanitas. et afflictio spiritus.

nisi difficile corrigunt. et stultorum in-
 finitum est numerus. Locutus sum in cor-
 de meo dicens. ecce magnum effectum
 sum. et precessi omnis sapientia que
 fuerunt ante me in ierusalem. et mens
 mea contemplata est multa sapien-
 ter. et didici. ceditque cor meum ut sci-
 rem prudentiam atque doctrinam. et
 uiresque et stultitiam. et agnouimus quod
 hijs que est labor et afflictio super eo
 quod in multa sapientia multa sit
 indignatio. et qui addit scientiam.
 addit et dolorem. Dixi ergo in corde
 meo. uana est
 affluam delicijs. et fruatur bonis. et
 uidi quod hoc quod est uanitas. Ra-
 sumque putavi errire. et gaudio
 dixi quid frustra acciperis. cogi-
 tauimus in corde meo abstrahere animam
 carnem meam. ut animam meam tran-
 ferre ad sapientiam. deuitareque stul-
 titiam. donec uiderem quid esset uti-
 le filiis hominum. Quo factum opus
 est sub celo sole numero dierum
 uite sue. coagulaui in opera me-
 a. edificauimus in domos et plantauimus
 vineas. feci ortos et pomeria. et co-
 seui ea cunctis generis arborum.
 et extraxi in piscinas aquarum ut
 irrigarem siluam lignorum gimma-
 tum. Possedi seruos et ancillas. mil-
 tamque familiam huius. Anneta-
 musque et magnos ouium greges ultra
 os qui fuerunt ante me in ierusalem.

Coacervavi in argentū & aurū &
 substantias regū & prouiciarū.
 feci michi cantores & cantantes. &
 delicias filiorū iuūmū. saplos
 & uircofos in mīsterio ad uina fū
 denda. & supergresso sui opib; omīs q̄
 ante me fuerūt inierū. Sapia q̄
 p̄seuerauit meū. & omīa que de
 siderauerūt oculi mei nō negauit
 eis. nec prohibui cor meū quī oī
 uoluptate frueret. & oblectaret se
 in hijs que parauerā. Et hūc ta
 tus sum partē meā. si uiteret la
 bore meo. Cumq; me conuētissem
 ad uniuersa opera que fecerat ma
 nus meē ad labores in quib; suda
 uerā. uidi in omnib; uanitates
 & afflictionē animi. & nich p̄ma
 necesse sub sole. Transiui ad cōtem
 plandam sapientiam. errores q̄
 & stultitiam. Quid est inq; homo
 ut sequi possit regē factorē suū.
 Et uidi q̄ tantū precederet stul
 titiam sapientia. quantū diffē
 lux a tenebris. Sapientis oculi
 in capite eius. stultus in tūbīs
 ambulat. Et didici q̄ unus ut
 usq; eēt interitus. & dixi in corde
 meo. Si unus & stultus. & me oca
 sus erit. quid m̄ prodest q̄ ma
 iorē sapientie dedi op̄ram. Lo
 quutus q̄ fui cū mente mea. a
 nimadūti q̄ hoc q̄ eēt uanitas.
 Nō ei erit mēoria sapientis fili

et
frust

ut stulti in perpetuū. & futā tēp̄
 obliuione cuncta operient pa
 riter. inouit doctus sumit & idocet.
 & idcirco rediit me uite mee an
 dentē mala uniuersa eē sub sole.
 & cuncta uanitatē & afflictionē
 spiritus. Rursus detestat sum
 omīez industriā meam. q̄ sub sole
 studiosissime laboraui hūiturū
 lxxetē post me. que ignoro utru
 sapiens an stultus futurū sit. &
 diuā in laborib; meis q̄b; suda
 uī & sollicitus fui. Et at quicquā
 tam uanū. Unde cessauī. & uita
 uit q̄ cor meū ultra labore sub
 sole. Nam cū alius laborer in
 sapientia & doctrina & sollicitudi
 ne. & homini ocioso. quesita dīm
 tit. & hoc ergo uanitas & magnū
 malū. Quid enī proderit homi
 ni de uniuerso labore suo. & afflictōe
 spē. que sole cruciatus eēt. sūcti
 dies eius laborib; & erūpnis plē
 sut nec per noctē inente cōsuet.
 & hoc nome uanitas est. Nōne
 melius comedere & bibere & osten
 dere anime sue bona de laborib;
 suis. & hoc de manu dei est. Quis
 ita uorabit & delicias affluet ut
 ego. Homini bono in cōspectu
 suo dedit deus sapientiā. & intel
 ligentiā & leticiam. Procu autem
 dedit afflictionē & curā sūflua ut
 addat & congregat. & tractat ei quis

sciam

III

placuit deo. sicut illa uanitas: et cas-
 sa sollicitudo mentis. Omnia tempus
 Omnia tempus hinc. et in suis spa-
 cibus transiunt uniuersa sub sole.
 Tempus nascendi. et tempus moriendi
 tempus plantandi et tempus euellendi
 quod plantatum est. Tempus occiden-
 di. et tempus sanandi. tempus
 destruendi et tempus edificandi.
 tempus flendi et tempus ridendi.
 tempus plangendi et tempus sal-
 tandi. Tempus sargendi lapi-
 des. et tempus colligendi. Tempus
 amplexandi et tempus longe fieri
 ab amplexibus. tempus acquiendi
 et tempus perdendi. tempus comedendi
 et tempus abiciendi. Tempus sci-
 endi et tempus consueendi. tempus
 tacendi et tempus loquendi. tempus
 dilectionis et tempus odij. tempus
 belli et tempus pacis. Quid latet
 amplius homo de labore suo? Vi-
 di afflictionem quam dedit deus filiis
 hominum ut discentiant in ea. Eucta
 bona fecit in tempore suo et mu-
 dum tradidit disputationi eorum
 ut non inueniat homo opus quod
 operatus est deus ab initio usque
 ad finem. Et cognoui quod non esset
 melius nisi letari et facere bona in
 uita sua. Omnis enim homo qui coedit
 et bibit et uidet bonum de labore suo
 hoc conuictus est. Vidisti quod omnia
 opera que fecit deus proficiet met-

uum. Non possum eis quicquam ad-
 dere nec auferre que fecit deus
 ut timent. Quod factum est ipse p-
 manet. que futura sunt iam fue-
 runt. et deus instaurat quod abuit.
 Vidi sub sole locum iudicij impie-
 tate. et in loco iusticie inicitate.
 Et dixi in corde meo iustus et impius
 iudicabit dominus. et tempus omnis iusticie
 ait. Dixi in corde meo de filiis
 hominum ut prolati eos deus et
 ostenderet similes esse testibus. Jo-
 aruo unius iurati est ipse et iun-
 toz et eorum utriusque condicio. Sic
 moritur homo sic et illa mouit.
 Simili spiritant omnia. et nichil
 hinc homo amplius uiuente. Euc-
 ta subiacent uanitati. et omnia
 pergunt ad unum locum de terra facta
 sunt. et in terram pariter reuertuntur.
 Quis nouit suscipere filios adam
 ascendam sursum. et suscipere uine-
 torum descendat deorsum. Et deple-
 di nichil est melius quam letari in
 uine opere suo. et hinc est pariter
 illius. Quis enim cum adducit ut
 post se futura cognoscat?

III

Terri me ad alia. et iudiciali-
 mas que sub sole gerunt. et iam
 mas innocentium. et neminem con-
 solatore. nec posse resistere con-
 uolentie tuncetorum auxilio de-
 stitutos. Et laudauit magis quam inuentiones
 iuuentis. et felicitate uitae. et o-

uidicauit qui nec dū natus est.
 nec uidit mala que sub sole fi
 unt. Rursus contēplat' sū os
 labores hominū & industrias aiad
 uenti pātem inuidie proximi. et
 inixē ergo uanitas & cura sup
 flua est. Stultus cōplicat ma
 nus suas & cōmēdit carnes suas
 dicens. cōlior est pugillus az
 requie. q̄ plena utraq; manus
 cum dolore & afflictione animi.
 considerans reperi & aliam uai
 tatem sub sole. Vnus est & sōd;
 non h; nō filiū non fr̄z & tamē
 laborare non cessat. nec tamen
 faciuntur oculi eius diuitijs n̄
 recogitat dicens. Cui laborato &
 fraudo aiām meā bonis: in hoc
 quoz est uanitas & afflictio pessīa
 cōlius est ergo duos eē siml' qm̄
 unū h̄nt eā enolumentū soci
 tatis sue. Si unus ceciderit ab
 altero fulcitur. Ve soli q̄a cū
 ceciderit non est qui subleuet
 eū. & si dormierint duo. fouebūt
 inutuo. Vnus quom̄ calefiēt.
 & si quis p̄iam preualuerit cōt'
 unū duo resistunt ei. Funicls̄
 plex difficile rūpitur. cōlior ē
 puer pauper & sapiens rege se
 ne & stulto. cui uelut preuide
 in posterū. quod & de carcere carce
 nis eē interdū quis egrediatur
 ad regē. regnū. Et alius uat'

in regno: inopia cōsumatur.
 Vidit cunctos uiuentes qui am
 bulant sub sole cū adolescente
 sed qui consurgit pro eo. iustit'
 numerus est ppli om̄niū q̄ fuerit
 ante eū. & q̄ postea facturi sunt.
 non letabūt in eo. s; & hoc uanitas
 & afflictio spiritus. Custodi p̄tes
 tuum ingrediens domū dei & ap
 propinqua ut audias. cōulto
 eū melior est obedientia q̄ stul
 torum uictime. q̄ uelcūit quod
 faciant mali.

Nec tenere quid loquaris. nec
 cor tuū sit ueloz ad proferendū
 simonem coram deo. deus enī in
 celo & tu super terrā. ideo sunt
 pauci sermones tui. cōultas
 curas sequunt' sompnia. & in
 tis sermonib; inueniet' stulti
 tia. Siquid uouisti deo ne mo
 rens deo reddere. displicet enī ei
 infidelis & stulta promissio. S;
 quodaiq; uoueris deo redde. cōp
 toq; melius non uouē. q̄ post
 uoti promissa nō reddere. Ne ce
 dens os tuū ut peccare facias
 carnē tuā. nec dicas corā aglo
 non est prudentia. ne forte uat'
 ois sup sermones tuos. disti
 pet cuncta opera manūū tuarū.
 V multa sūt sōpna plurime
 uanitates & simones inuimū
 Tu uero deum time. Si uideris

excelsior

calumpnias egenorum & uolentiam
 dicit & subverti iustitiam in prou
 dia non mireris si hoc negotio qua
 excelsior alius est & super hos qui e
 uinentiores sunt alij & in super
 uniuerse terre ter imperat fructu
 ti. Auarus non implebitur pecunia
 & qui amat diuitias: fructus
 non capiet ex eis & hoc ergo ua
 nitas. & multe sunt oves multi
 qui comedunt eas. Et quid pro
 det possessori si non cernit diuiti
 as oculis suis. Dulcis est somnus
 operanti. siue parui siue multum co
 medat. Saturitas autem diuitis
 non sunt cum dormire. Est & alia
 firmitas pessima quam uidi sub
 sole. Diuitie conseruate in ma
 lu domini sui. precurrunt enim in afflicti
 one pessima. Generauit filium
 qui in summa egestate erit. Sicut
 egressus est nudus de utero ma
 tris sue: sic reuertetur & nichil
 afferet de labore suo secum. conse
 tabilis propterea infirmitas: quod
 modo uenit sic reuertet. Quid er
 go prodest ei qui laborauit iunctis
 cunctis diebus uite sue comedere in
 tenebris. & in amaris multis & ine
 ripna atque tristitia. Hoc utat
 michi uisum michi uisum est bonum ut
 comedat quis & bibat & fruatur
 letitia ex labore suo quo labora
 uit ipse sub sole. numquam dierum

uite sue quos dedit ei deus. & hoc
 est pars illius. & omni homini cui dedit
 deus diuitias atque substantiam
 potestate quod ei tribuit ut come
 dat ex eis & fruatur parte sua. et
 letetur de labore suo hoc est do
 num dei. non enim satis recordabitur
 dierum uite sue eo quod deus occupet
 delicias cor eius. Est et aliud ma
 lu quod uidi sub sole. & quidem **VI**
 frequens apud homines. Vir cui dedit deus
 diuitias & substantiam & honorem
 & nichil deest anime sue ex omnibus que
 desiderat. nec tribuit ei potesta
 te deus ut comedat ex eo. si tamen
 extraneus uorabit illud. Hoc
 uanitas & miseria magna est.
 Si genuerit quispiam centum labores
 & uixerit multos annos. & plu
 res dies etatis huerit & anima illius
 non utatur bonis substantie sue.
 sepultura quod caret. de hoc ego
 pronuntio. quod melior illo fiat
 abortiuus. Frustra enim uenit
 & pergit ad tenebras. & obliuio
 ne delebitur nomen eius. Non uidit
 solem neque cognouit distantiam
 boni & mali. & si duobus milibus
 annis uixerit. & non fuerit profici
 tus bonis. nome ad unum pro
 prant omnia. Omnis labor ipse
 in ore eius si anima eius non implebitur
 bonis. Quid habet amplius
 stulto sapiens. & qui pauper uisus

locu

ut pergat huc u' est uita. cœ-
 lius est uidere quod cupias q̄
 desiderare quod nescias. s; i hoc
 uanitas est. i p̄supco sp̄e. Qui
 futur' est iā uocatu' nom' eius
 i scitur q̄ homo sit i nō possit
 cont' fortiorē se in uindictō cōten-
 dere. Verba sūt plima. multa
 q̄ in disputando uanitatē la-
 tentia.

Quid uicē est homini maiora
 se querere. cū ignoret quid con-
 ducat s; in uita sua. numero
 dierū peregrinationis sue. i t̄p̄
 quod uelō umbra preterit. at
 quis ei poterit iudicare. quid
 post eū futurū sub sole sit. cœ-
 lius est uonū bonū q̄ p̄cōsa ū
 guenta. i dies mortis q̄ natiui-
 tatis. cœlius est ire ad domū
 luctus. q̄ ad domū conuiuij.
 In illa enī finis cunctoz ammo-
 netur hominū. i uiuēs cogitat
 quid futurū sit. cœlior est ira
 risu. q̄ p̄ tristitiā uultus con-
 ugitur anim' delinquentis.
 Cor sapientiū ū tristitia ē. i cor
 stultoz ū letitia. cœlius ē a sa-
 piente corrigi. q̄ stultoz adu-
 latione decipi. q̄ sicut sonit'
 sp̄maz ardentū sub olla. sic
 uisus stulti. s; i hoc uanitas. ea
 lupina cōturlat sapientē. et
 perdet robur cordis eius. cœli

or est enī finis cōmōis. q̄ printi-
 piū. cœlior est patiens arrogāte.
 Ne sis uelox ad irascendū. q̄ ira
 infini stulti requiescit. Ne dica
 quid putas cœ est. q̄ p̄iora tē-
 pora meliora fuere q̄ nūc sunt.
 Stulta est enī huiusmodi int'
 rogatio. vtilior est sapientia cū
 diuitijs. i magis potest uidētū
 solem. Sicut enī p̄tegit sapia.
 sic p̄tegit p̄ccūa. Hoc autem
 plus h̄t eruditio i sapientia q̄
 uitam tribuit possessioni suo.
 Considera opera dei quod nemo
 possit corrigere quē ille despicit.
 In die bona fructe bonis. i malā
 diē p̄caue. Sicut enī h̄c. sic i
 illā fecit deus ut nō inueniat
 homo cont' eū iustas cōmōas.
 Hoc quoz uidi in dieb; natiui-
 tatis mee. Iustus p̄t̄t in sua i-
 titia. i impius multo uiuit t̄p̄
 i in sua malitia. Noli ēē iustus
 multū. nec; plus sapias q̄ nec-
 cesse est. Ne obstupescas. ne im-
 pie agas multū. Et noli ēē stul-
 tus ne mouaris in tēp̄re non
 tuo. Bonū est te sustentare i
 tum. s; i ab illo ne subtrahas
 manū tuam. q̄ qui timet dom-
 inū. nich; negligit. Sapientia
 confortauit sapientē s; decem
 principes ciuitatis. Non est enī
 homo iustus in terra. q̄ faciat

bonū & non peccet. Sed & cunctis f
monib; qui dicunt non accomo
des cor tuū. ut forte audias suū
maledicentē tibi. Sat enī cōfā
tua q̄ tu crebro maledixisti ali
is. Cuncta temptauit in sapiā
dū sapiens efficitur. & q̄n longi
recessit a me. multo maḡ q̄erat
alta profunditas quis inuenit
eam? Lustrauit uniuersa in aīo me
o. ut scire & considerare & ut cogite
rem impietate stulti. & terrore im
prudentiū inueni amariorē mor
te mulierē que laqueis uenato
rum ea & sagena cor eius. iūcula
sunt manus eius. Qui placet cō
effugiet illam. qui autē p̄cor cap
ietur ab illa. Ecce hoc inueni dixit
eccāstes unū & alterū ut inuenire
racionem quā adhuc querit aīa
mea & non inueni. Virū de mille
unū reperī. mulierē ex omnib; nō
inueni. Solūmodo non hoc inueni.
quia fecit deus hominē rectū
& ip̄e infantis miscu. ut q̄onib;
Quis talis ut sapiens est. & quis
nouit solitudinē uestrā.

et querere sapiā
et uicōne

VIII

Sapientia hominis licet in uul
tu eius & potentissimū fate facit
illius cōmutauit. Ego os regis o
bseruo precepta in uanti dei.
ne festines recedere a facie eius. ut
permaneas in opere malo. q̄ omne
quod uoluit facit & sermo illius

potestate plenus est. nec dicere
ei quisq̄ potest equare ita facis.
Qui custodit preceptū nō exerce
tur quicq̄ mali. Temp̄ & respōsio
nem cor sapientis intelligit. Qui
negatō tempus est & oportūtas
& multa hominis afflictio. Qui
ignorat preterita & futura. nullo
scire potest mīcio. Non est ī ip̄is
ditione prohibere sp̄m. nec h̄c po
testate iudicē mortis. nec sinitur
quiescere ingruente bello. n̄ sal
uabit impietas impui. Omnia
h̄c considerauit & cor meū in
cunctis operib; que sunt s̄ sole.
Interdum dīa uic̄ homo homini
in malū suū. Vidi impios sepul
tos qui etiam cum adhuc uiuēt
in loco s̄o erant & laudabant ma
iutate q̄ iustoz operū. s̄ & hoc ua
ritas est. Et cui q̄ non profertur
cito cont̄ malos sententia absq̄
timore ullo filij homini p̄p̄tuit
mala. Et tamen peccator ex eo q̄
tentates fecit malum & per patien
tiam sustentantur. Ego cognoui
q̄ ait bonū timentib; deū. q̄ uic̄
faciem eius. Non fit bonū impio
nec prologentur dies eius. sed q̄
umbra transcat qui nō timent
faciem domini. Est et alia uisita
que fit super terram. Sūt iusti
b; mala proueniūt q̄i opera egit
impiorum. & sunt impu qui ita

quasi si secuti sunt cum iustorum facta
 laudat. si iuxta uanissimum iudico. Lau
 cau g' letitiam q' non eet hominum
 uonu suu sole nisi q' comederet et
 uideret atq' gauderet. iuxta solu se
 cum afferret de labore suo in dieb;
 uite sue. quos dedit ei deus sub sole.
 Et apposui cor meum ut scire sapien
 tiam. i intelligerem distinctiones
 que uersatur in terra. Est ho qui
 dieb; i noctib; sompnu non capit
 oculis. i intellexi q' omniu operu
 dei nullam potest homo inuenire
 rationem eoru que fiunt sub sole.
 i quanto plus laborauerit ad q
 tandum. tanto minus inueniet.
 etiam si dixerit sapiens se nosse
 non potest reperire. Omnia iux
 tractauy in corde meo ut curiose
 intelligere.

IX Sunt iusti atq' sapientes i ope
 ra eoru in manu dei. i tu nescit ho
 utrum amore an odio digni sit.
 si omnia in futuro seruant me
 ta. eo q' uniuersa que ueniunt
 iusto i impio bono i malo. i iusto
 i iniusto. i molanti uictimam. i
 sacrificia contempnent. Sicut
 bonus sic i peccator. ut periret ita
 i me q' uey denerat. hoc e' pessim
 inter omnia que sub sole sunt. q'
 eadem cunctis eueniunt. Unde i cor
 ta filioru hominu implent ma
 lita i contemptu in uita sua. et

postea ad inferos deducuntur. Nemo
 est qui semper uiuat. i qui huius
 teri hat fiduciam. ceteror est canis
 uiuus leone mortuo. uiuentes ei
 sciunt se ee mortuos. ceteror uero
 mehi nouerunt amplius nec hnt
 ulf mercedem. q' obliuioni tradita
 est memoria eorum. Amor quocq'
 i odium i inuidia simul perierit
 nec hnt parte in hoc seculo i ope
 quod sub sole geritur. Unde g' et
 comede in letitia panem tuu i bi
 be tum gaudio uinu tuu. q' pla
 cent opera tua. Omni tēpore sint
 uestimenta tua candida. i oleum
 de capite tuo non deficiat. pfrue
 uita cu uxore q' diligis. cunctis di
 eb; uite instabilitatis tue q' dati st
 tibi sub sole. omni tēpore uanitatis
 tue. Hec est enim pars in uita i in
 labore tuo quo laboras sub sole.
 Quodcumq' potest facere manus
 tua instanter operare. q' nec op'
 nec ratio. nec scientia nec sapien
 tia erunt apud inferos q' i uitas. ^{tu}
 Vt me ad aliud iudicij sub sole. si
 uelociu ee arsum. nec fortui bellu.
 nec sapientiu panem. nec doctoru
 diuitias. nec artificu gram. si te
 pus casum q' in omnib;. Nescit ho
 finem suu. si sicut pisces capiunt
 laqueo. i sicut aues complendunt
 laqueo sic capiunt hoies tēpore
 malo. cum ^{eis} exemplo seruerit.

Hanc quocumque sub sole uidi sapiam
 et prolatam maximam. Ciuitas parua
 et parua in ea uiri. Venit contra eam
 rex magnus. et uallauit eam. ex-
 traxit munitiones per gressum et p-
 secta est obsidio. Inuenit quod est i-
 uer pauper et sapiens liberauit ur-
 bem per sapientiam suam et nullus
 deinceps recordatus est. Ipsi illius
 pauperis. Et dicebam ego meliores
 esse sapientiam fortitudine. Quomodo
 ergo sapientia pauperis correpta
 et uerba eius non sunt audita. Ver-
 ba sapientium audiunt in silencio
 plusquam clamor principis inter
 stultos. Melior est sapientia quam
 arma bellica. et qui in uno offende-
 rit. multa bona perdet.

X **D**ulce morientes possunt suau-
 tate unguenti. Preciosior est sa-
 pientia parua quam gloria ad tempus
 stultitia. Cor sapientis in dextera
 eius. et cor stulti in sinistra illius.
 Si in uia stultus ambulans. cum
 ipse insipiens sit omnes stultos esti-
 mat. Si spiritus potestate humanis
 ascenderit super te. locum tuum ne
 dimiseris. quia curatio cessare faci-
 et peccata marina. Et matutini quod
 uidi sub sole cum per errorem egredis-
 a facie principis positum stultum in
 dignitate sublimi et diuites sedere
 deorsum. Vidi seruos in equis. et prin-
 cipes ambulantes cum suis super

terram. Qui fodit foueam madit
 in eam. et qui dissipat seipsum. mor-
 detur eum uolubere. Qui transfert
 lapides affligetur in eis. et qui san-
 dit ligna uulnerabitur ab eis. Si
 retusum fuerit ferrum. et hoc non ut
 prius. sed relectatum fuerit multo
 labore eracuet. et post industria
 sequitur sapientia. Si mordeat ser-
 pens in silentio. nichil communi habet
 qui occulte detrahit. Ita oris sa-
 pientis gratia. et labia insipientis
 precipitabunt eum. Imitum uerbum
 eius stultitia nouissimum oris il-
 lius error pessimus. Stultum uerba
 multiplicat. Ignorat homo quod ante
 se fuerit. et quod ante se fuerit. et
 quid post futurum sit quis ei potest
 indicare. Labor stultorum affliget
 eos qui nesciunt in urbe regere.
 Vel terra cuius rex puer. et cuius
 principes inane comedunt. Vtata
 terra cuius rex nobilis est. et cuius
 principes nesciunt in tempore suo
 ad reficiendum. et non ad luxuriam.
 In pigris humilibus contig-
 natio. et in infirmitate manuum
 perstulabit domus. In risu faci-
 unt panem et unum ut epulentur
 uidentes. et peccatae obediunt omnia.
 In cogitatione tua regi ne detur-
 las. et in secreto cubiculi tui ne
 maledixeris diuiti. quia et aues ce-
 li portabit uocem tuam.

Et qui habet remas annuntiabit
sententiam. Mitte panem tuum super
transcuntes aquas. et post multa
tempora inuenies illum. **V**a p
tes septem. necnon et octo. quibus
noscas quid futurum sit mali super
terram. Si replete fuerint nubes
ymbrie super terram effudentur.
Si ceciderit lignum ad austrum
aut ad aquilonem in quocumque lo
co ceciderit. ibi erit. Qui obliuiscit
uentum non seminat. et qui confi
derat nubes. nunquam metet. Quomodo
ignoscas que sit uia spiritus. et qui
ratione compingant ossa in uentris
pregnantis. sic nescias opera dei
cuius fabricator est omnium. Quomodo
semina seminum tuorum. et uespere non ces
set manus tua. quia nescias quid
magis oratur. **H**ec aut illud. et
futurumque simul erit. Pulchrum
lumen et delectabile est oculis uidere
sole. Si annis multis uixerit
homo. et in his omnibus letus erit.
inmemisse de tenebrosi temporis
et dierum multorum. Qui cum uenit
uauitatis arguitur ineterita. Le
tare ergo uiuens in adolescentia
tua. et in bono sit cor tuum in diebus
iuuentutis tue. et ambula in uis
cordis tui. et in intuitu oculorum
tuorum. et scito quod pro omnibus his
adducet te deus in iudicium. Aus
nam a corde tuo. et ammoue

malitiam a carne tua.
Adolescentia tua et uoluptas uana sit.

XII

Memento creatoris tui in die
bus iuuentutis tue. et antequam ueniat
tempus afflictionis. et appro
pinquent anni de quibus dicas. non
michi placent. antequam tenebre
scat sol. et luna et stelle et luna reuer
tantur. nubes post pluuia. quanto
commouebunt custodes domus et
mutabunt uiri fortissimi. et uocio
se erunt molentes in minuto numero.
et tenebescunt uidentes per forami
na. et claudunt iostia in platea.
In humilitate uocis molentes
et confurgent ad uocem uolucis et
obsurdescunt omnes filie carnis.
Excelsa quorum timebunt et formida
bunt in uia. Florebit amygdalus
in pingui. locusta et dissipabi
li caparis. qui ibit homo in domo
aeternitatis sue. et circuibunt in
platea plangentes. antequam rum
pat finis argenteus. et reuertat
iutta aurea. et conterat ydola super
fontem. et conterat tota super as
tinam. et reuertat puluis in terram
suam unde erat. et spiritus redeat
ad eum qui dedit illum. Vanitas
uauitatum dixit eccastes. et omnia
uauitas. Cum tempus esset sapientissimus
eccastes docuit populum et enarra
uit que fecerat. et inuestigans
composuit parabolas multas.

Canticum

quesiuit uerba ualida et conscrip-
sit sermones rectissimos ac uer-
tate plenos. Verba sapientium sic
stimuli. et sicut clauis in altum defixa.
que per magistrorum consilium cata
sunt a pastore uno. Huius aplius
fili mi ne requiras. Faciendi plu-
res libros nullus est finis. sicut
et meditatio carnis est afflictio
sine loquendi pariter omnis audi-
amus. Deum time et mandata eius
obserua. Ite est omnis iob.

Deus

Cuncta que fiunt adducet in iu-
ditium pro omni erratu siue bonum
siue malum sit. *Explicit liber eccle-*

I *siastes. Incipit*
sculetur cantica.

me osculo dous su-
t. et meliora sunt
ubera tua uino fragrantia iugue-
tis optimis. Olai effusii nome-
tuum. Ite adolescentule dilexerunt
te. Quare me post te currem in o-
corie unguentorum tuorum. Intro-
dixit me rex in cellaria. Exulta-
bimus et letabimur in te. Oxemores
uberum tuorum super unum. Recti
diligunt te. Sicut filia sibi forno-
sa filia ierlm. sicut tabernacula
cedar. sicut salomonis. Nolite
sperare quod fusca sum. et deolo-
rauit me sol. Filij matris mee
pugnauerunt contra me. posuerunt
me custodem in uineis. Vineam

pellis
me

meam non custodiu. Indica tu
quem diligit anima mea. ubi pa-
scas. ubi cubes in meridie. ne uag-
ri incipiam post greges sodalium
tuorum. Signoras te opulenti-
tina inter mulieres. egredere et
abi post uestigia gregum. et pas-
ce oves tuas iuxta tabernaculum pas-
torum. Equitatum meum. cantibus
placationis assimilaui te ani-
ma mea. Pulchre sunt gene tue sicut
turtur. Collum tuum sicut mori-
lia. aurenulas aureas facie
tuas tibi uerminulatas argento.
Dum esset rex in accubitu suo.
uardus mea cecidit coram suum. Sa-
scutulus iure dilectus meus in
chi. inter ubera mea comorabitur.
Hortus cypri dilectus meus in
uineis engradi. Ecce tu pulchra es
amica mea. ecce tu pulchra oculi
tui columbarum. Ecce tu pulchra es
dilecte mi et decorus. Lectulus meus
flosidus. Ligna domorum uinam
cedrina. laquearia mea cypriana.

Ego flos campi et lilium conuallii. **I**
Sicut lilium inter spinas sic a-
mica mea inter filias. Sicut
malus inter ligna siluati. sic
dilectus meus inter filios. Si
umbra illius quem desidero
cedrinam sedi. et fructus eius de-
cis guttura meo. Introduxit me
rex in cellam uinaria. ordinaui